

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIVe KAMER

A R R E S T

**nr. 223.637 van 29 mei 2013
in de zaak A. 203.587/XIV-33.968**

In zake : Myriam VERMEULEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jürgen Millen
kantoor houdend te 3730 Hoeselt
Tongersesteenweg 4, bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van
Justitie
met kantoren te 1000 Brussel
Waterloolaan 115
alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 9 februari 2012, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van 1 februari 2012 van de gevangenisdirecteur van Hasselt waarbij aan Myriam Vermeulen de volgende tuchtsanctie wordt opgelegd: drie dagen individuele wandeling van 2 februari 2012 tot en met 4 februari 2012.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekster heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste Auditeur-afdelingshoofd Walter Van Noten heeft een verslag opgesteld.

De verzoekster heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 8 mei 2013.

Kamervoorzitter André Beirlaen heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Valerie Kruijen, die loco advocaat Jürgen Millen verschijnt voor de verzoekster en attaché Xaveer Laureyns, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Alexander Van Steenberge heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De verzoekster verblijft in de gevangenis van Hasselt.

Op 29 januari 2012 wordt ten laste van de verzoekster een rapport aan de directeur opgesteld wegens provocatie van een penitentiair beambte. Dit rapport vermeldt het volgende:

“Bij het terugkomen van het bezoek aan de bibliotheek geef ik de dames een summiere fouille (aan het bureau van de pbap in het zicht van de camera) waaronder ook Myriam Vermeulen. Ze stak haar armen in de lucht terwijl ze haar boeken vasthield boven mijn hoofd en kwam naar omlaag met de boeken tot net boven mijn hoofd. Deze dame wil mij duidelijk provoceren. Dit is nogmaals voorgevallen bij mijn collega Lutgarde Cuypers, toen ging het om een duw-beweging en nu om een slaan-beweging. Ik vind dat de directie hiervan op de hoogte moet zijn.”.

Op 31 januari 2012 wordt aan de verzoekster meegedeeld dat tegen haar een tuchtprocedure wordt opgestart.

De verzoekster ontkent dat zij een provocerende houding heeft aangenomen en dat zij een slaande beweging zou hebben gemaakt. Zodoende vraagt haar raadsman per fax op 1 februari 2012 om het voorleggen van de camerabeelden:

“(…)

Nazicht van het tuchtrapport leidt tot de vaststelling dat deze summiere fouille plaatsvond in het zicht van een camera zodoende ik U verzoek –en meer in het bijzonder gelet op het arrest 211.703 van de raad van state van 2 maart 2011- om het voorleggen van de camerabeelden aangezien de penitentiaire beambte van oordeel is dat cliënte een provocerende houding zou hebben aangenomen alsook een slaande beweging zou hebben gedaan ...

Cliënte is formeel dat zij geen provocerende houding heeft aangenomen en evenmin enige slaande beweging zou hebben doch dat zij bij de fouille haar boeken diende vast te houden (...).

Cliënte merkt trouwens p dat er geen getuige is als zou cliënt een slaande beweging hebben gedaan daar waar het wel duidelijk is dat dit tuchtrapport haar grondslag vindt in een vorig tuchtrapport (met name een tuchtrapport waarin cliënte beschuldigd werd van een duwbeweging opzichtsens beambte Lutgarde Cuypers doch deze duwbeweging niet weerhouden werd en dat thans dit tuchtrapport enkel tot doel heeft om cliënte alsnog te laten straffen voor dit feit.”.

Eveneens op 1 februari 2012 wordt de verzoekster gehoord in aanwezigheid van haar advocaat. Opnieuw wordt gevraagd “de camerabeelden te bekijken in het kader van de rechten van verdediging”.

Dezelfde dag wordt, wegens “de opzettelijke aantasting van de fysieke integriteit van personen, of de bedreiging daarmee”, aan de verzoekster de volgende tuchtsanctie opgelegd: drie dagen individuele wandeling, van 2 februari 2012 tot en met 4 februari 2012. Deze beslissing steunt op de volgende overwegingen:

“(…)

Dit gedrag kan niet getolereerd worden en vormt een bedreiging voor de interne orde en veiligheid.

Uit het gedrag van de betrokkene blijkt een gebrek aan respect ten aanzien van het gevangenispersoneel.

(...).”.

IV. Onderzoek van het enig middel

4. Standpunt van de partijen

4.1. In een enig middel wordt de schending van de rechten van verdediging in tuchtzaken aangevoerd.

De verzoekster is van oordeel dat haar recht van verdediging in tuchtzaken werd geschonden, doordat de gevangenisdirecteur – niettegenstaande de feiten die het voorwerp van het tuchtrapport uitmaken, plaatsvonden voor een camera – niet is ingegaan op haar uitdrukkelijk verzoek de beelden te bekijken om na te gaan of zij effectief haar boeken zou hebben laten zakken en een slaande beweging zou hebben gemaakt. Zij heeft bijgevolg geen tegenspraak kunnen voeren over gegevens die van essentieel belang konden zijn voor de beoordeling van de tenlastelegging en de geloofwaardigheid van haar verweer.

4.2. De verwerende partij antwoordt, samengevat, dat het aan de gevangenisdirectie toekomt om de feiten vast te stellen en de Raad van State enkel bevoegd is om na te gaan of die overheid tot een zorgvuldige feitenvinding is gekomen, zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, en zij haar appreciatiebevoegdheid om die feiten als tuchtfeiten aan te merken op een zorgvuldige wijze heeft uitgeoefend. Het algemeen rechtsbeginsel van de rechten van verdediging vereist niet dat de directeur alle mogelijke onderzoeksdaden gaat stellen waarom wordt verzocht en waarvan wordt aangevoerd dat ze een ander licht op de zaak zouden kunnen werpen.

Te dezen heeft de directeur zich voor de feitenvinding gebaseerd op het rapport aan de directeur hetgeen de geëigende weg is om tuchtfeiten aan te geven. Nergens wordt er, aldus de verwerende partij, verwezen naar camera-beelden op basis waarvan de vaststellingen zouden zijn gedaan. Enkel om de plaats van de feiten te beschrijven, wordt vermeld dat deze zich voordeden “in het zicht van de camera”. De tuchtfeiten werden door de beambte zelf gehoord en gezien en er was in hoofde van de auteur van het rapport geen twijfel met betrekking tot de door haar vastgestelde feiten.

De rechten van verdediging en het zorgvuldigheidsbeginsel verplichten een overheid pas nader onderzoek te voeren indien er gerede twijfel bestaat. Een blote ontkenning van de feiten of een loutere bewering is alleszins onvoldoende om dergelijke gerede twijfel te doen ontstaan. Te dezen heeft de verzoekster geen argumenten aangebracht om te twijfelen aan de waarheidsgetrouwheid van het rapport, noch aan de interpretatie van de feiten.

Tot slot merkt de verwerende partij op dat slechts 95% van de camerabeelden gedurende één week worden bewaard zodat het stelselmatig ingaan op vragen om camerabeelden te bekijken onverzoenbaar zou zijn met een goede organisatie en een efficiënte tuchtprocedure.

4.3. In haar memorie van wederantwoord voegt de verzoekster niets toe aan het middel zoals uiteengezet in haar inleidend verzoekschrift. Zij verwijst integendeel naar een verweer in een andere zaak.

4.4. In haar laatste memorie voegt de verwerende partij stukken toe aan het administratief dossier. Zij had deze stukken wel vroeger kunnen indienen.

5. Beoordeling

5.1. De verzoekster voert de schending aan van het recht van verdediging, doordat de directeur van de gevangenis niet is ingegaan op haar vraag om de camerabeelden te bekijken, terwijl dit van essentieel belang was voor haar verdediging.

5.2. De rapporten die de penitentiair beambten in de uitoefening van hun functie opstellen, vormen voor de gevangenisdirecteur principieel en bij ontstentenis van tegenindicaties een deugdelijke grondslag om het bestaan en de ernst van de feiten te beoordelen.

De gevangenisdirectie is dan ook in beginsel niet verplicht om in te gaan op het verzoek van de gedetineerde om bepaalde onderzoeksverrichtingen uit te voeren, zoals het horen van getuigen of het bekijken van camerabeelden.

Te dezen heeft de directie zich gebaseerd op het rapport aan de directeur van 29 januari 2012 om aan de verzoekster de thans bestreden tuchtsanctie op te leggen. Het rapport is opgesteld in duidelijke bewoordingen en de steller ervan laat geen twijfel over de gedane vaststellingen blijken. In het rapport wordt echter, om het provocerend gedrag van de verzoekster te illustreren, melding gemaakt van een vorig incident “bij mijn collega Lutgarde Cuypers, toen ging het om een duw-beweging en nu om een slaan-beweging”.

In zijn verzoek om de camerabeelden te bekijken stelt de raadsman van de verzoekster niet alleen dat deze formeel ontkent dat zij een provocerende houding heeft aangenomen en een slaande beweging heeft gemaakt, doch verwijst hij eveneens naar het vorig incident “met name een tuchtrapport waarin cliënte beschuldigd werd van een duwbeweging opzichtsens beambte Lutgarde Cuypers doch deze duwbeweging niet weerhouden werd”.

Er blijkt dus wel enige tegenstrijdigheid tussen het rapport aan de directeur, waarin melding wordt gemaakt van een vorig incident waarbij de verzoekster een beambte met een duw-beweging zou hebben geprovoceerd, enerzijds, en de beslissing waarbij “deze duwbeweging niet weerhouden werd” anderzijds. Het tuchtrapport verwijst met andere woorden naar een vorig incident dat blijkbaar niet tuchtrechtelijk bewezen werd.

In die omstandigheden, en mede gelet op het feit dat er van het voorval geen enkele getuige is, kon de verwerende partij niet zonder meer – dit wil zeggen op zijn minst niet zonder deugdelijk motief – aan de vraag van de verzoekster tot het bekijken van de camerabeelden voorbijgaan.

Het enig middel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt de beslissing van 1 februari 2012 van de gevangenisdirecteur van Hasselt waarbij aan Myriam Vermeulen de volgende tuchtsanctie wordt opgelegd: drie dagen individuele wandeling van 2 februari 2012 tot en met 4 februari 2012.

2. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 29 mei 2013, door de Raad van State, XIVE kamer, samengesteld uit:

André Beirlaen,	kamervoorzitter,
Carlo Adams,	staatsraad,
Pierre Barra,	staatsraad,
bijgestaan door	
Christophe Verhaert,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Christophe Verhaert

André Beirlaen